

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
İNSAN VE TOPLUMBİLİMLERİ FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
(2025 - 2026) Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Cümle Bilgisi II	TDE216	4	2 + 0	3,0	Seçmeli
Birim Bölüm	Türk Dili ve Edebiyatı - Lisans (Türkçe cümlelerin anlamsal ve yapısal özellikleri teorik ve uygulamalı olarak öğretilecektir.)				
Amaç	Türkçe cümlelerin diziliş özellikleri, ögeleri ve yapısal sınıflarından hareketle Türkçenin söz dizimini öğretmek.				
Ders İçeriği	1. Türkçe cümlelerin yapısı 2. Türkçede basit cümlelerin özellikleri (cümle ögeleri, cümlede modalite, cümlede zaman) 3. Basit cümle yapı tipleri (tek ögeli, çok ögeli) 4. Birleşik cümle ve birleşik cümlelerin yapı tipleri 5. Bağımsız birleşik cümleler, bağımlı birleşik cümleler				
Ders Kaynakları	2. M. Ergin, Türk Dil Bilgisi, Bayrak, İst. 1993, 3. L. Karahan, Türkçede Sözdizimi, Akçağ, 17. Baskı, 5. A. N. Kononov, Grammatika sovremennogo turetskogo literaturnogo yazka, M-L., 1956, Halilibrahim ERTÜRK, Çağdaş Türkiye Türkçesinde Cümle Yapısı, Paradigma Akademik Yayınları, 2023.				

Hafta	Konu
1	Cümlelerin tanımı ve Türkçe cümlelerin yapısı
2	Türkçede basit cümlelerin özellikleri (cümle ögeleri, cümlede modalite, cümlede zaman)
3	Türkçede basit cümlelerin kadrosu (özne, yüklem, yardımcı ögeler)
4	Basit cümle yapı tipleri (iki ögeli, tek ögeli, eksiltili)
5	Birleşik cümlelerin yapı tipleri, bağımsız birleşik cümleler
6	Sıralı bağımsız birleşik cümleler
7	Bağlaçlı bağımsız birleşik cümleler
8	Ara sınav
9	Birleşik cümlelerin yapı tipleri ve bağımlı birleşik cümleler
10	Bağımlı birleşik cümlelerin yapısal semantik tipleri
11	Birleşik cümlelerin yapı tipleri, iç içe bağımlı birleşik cümleler
12	Şartlı bağımlı birleşik cümleler ve bu cümlelerin ögelerinin tespiti
13	Kıli bağımlı birleşik cümleler ve cümle çözümlemeleri
14	Cümle çözümlemeleri

Ders İş Yüğü	Çalışma Türü / Öğretim Metotları	Süresi (Saat)	Sayı
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme	Tartışmalı Ders	3	4
Dinleme ve anlamlandırma	Ders	3	4
Önceden planlanmış özel beceriler	Problem Çözme	3	2
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme, takım çalışması	Beşir Fırtınası	3	2
Araştırma – yaşam boyu öğrenme, durumları işleme, soru geliştirme, yorumlama, sunum	Sözü	3	2
Ara Sınav 1		1	1
Ödev 1		1	1
Final		1	1
Ders İş Yüğü:		45	
AKTS (Ders İş Yüğü / 25.5):		1,76	

Program Çıktıları
1 Türk edebiyatı ve edebiyat tarihi, Türk lehçeleri-alfabeleri Türkiye Türkçesi, Osmanlı Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesi ve yazılı (Eski ve Yeni Türk Edebiyatı) ve sözlü (anonim edebiyat, âşık edebiyatı, tekke tasavvuf edebiyatı) edebi geleneklerle ilgili ileri düzeyde, güncel teorik ve uygulamalı bilgilerine sahiptir.
2 Disiplinler arası bir farkındalıkla alanıyla ilgili akademik araştırmalar gerçekleştirir.
3 Türk Dili ve Edebiyatı Programında kullanılan ve güncel bilgileri içeren ders materyallerini, araştırma metotlarını, bilgi ve teorilerini; eğitim-öğretim, araştırma ve kamusal hizmet alanlarında uygular
4 Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemez karmaşık faaliyetlerin yürütülmesinde bireysel veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.
5 Alanı ile ilgili edindiği bilgi ve becerileri sosyal/kültürel/ekonomik katma değeri olan düşünceye/yaklaşım/ürüne dönüştürülmesi hususunda sorumluluk alır.
6 Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir.
7 Öğrenme gereksinimlerini belirleyerek öğrenme hedefleri doğrultusunda kendisinin ve sorumluluğu altındaki kişilerin performanslarının geliştirilmesine yönelik faaliyetleri planlar ve yönetir
8 Eğitimi boyunca edindiği bilgi ve becerilerle yaşam boyu öğrenmeye yönelik bir motivasyon ve tutum geliştirir.
9 Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşır.
10 Alan ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilme, düşünceleri ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarır
11 Toplumsal sorumluluk bilinci ile yaşadığı sosyal çevre için proje ve etkinlikler düzenler ve bunları uygular.
12 Alanıyla ilgili yaptığı araştırmalarda bilgi ve bilişim teknolojilerini etkili bir şekilde kullanır.
13 Alan ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, uygulanması ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket eder.
14 Türk kültürü, dili ve edebiyatıyla ilgili güncel problemlere bireysel çalışmalarıyla veya bir ekibin üyesi olarak çözümler üretir ve ürettiği çözümleri alan uzmanlarla paylaşır.
15 Eleştirel düşünme, akademik yazım ve sunum konularında temel becerilere sahiptir

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)

Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14	PÇ 15
Türkçe cümlelerin öğelerini bulabilir	5	4	4	3	3	4	3	3	4	4	2	2	4	4	4
Her türlü cümle çözümlemesini yapabilir	5	4	4	3	3	4	3	3	4	4	2	2	4	4	4
Basit ve birleşik cümleleri ayırabilir	5	4	4	3	3	4	3	3	4	4	2	2	4	4	4
Metinler üzerinde sentaktik analizler yapabilir	5	4	4	3	3	4	3	3	4	4	2	2	4	4	4
Anlam bakımından cümleleri tanır	5	4	4	3	3	4	3	3	4	4	2	2	4	4	4
Ortalama Değer	5	4	4	3	3	4	3	3	4	4	2	2	4	4	4

<https://ebs.bilecik.edu.tr/pdf/dersbilgigetir/409474>